"ADEVARUL" 14.08.2000

Astazi incep cursurile unei Universitati de vara pentru tinerii romani din afara tarii

.....Judetul Harghita detine o performanta de invidiat este gazda a doua Universitati de vara, cea de la Tusnad si cea de la Izvorul Muresului. Daca in cazul celei dintai se poate vorbi deja de o traditie (a ajuns in acest an la editia cu numarul 11), in cazul celei de la Izvorul Muresului traditia abia incepe sa se infiripe, dar dupa cum se vede si din tematica dezbaterilor din acest an ea se anunta promitatoare. Organizata de Departamentul pentru Relatiile cu Romanii de peste Hotare, Fundatia Nationala pentru Romanii de Pretutindeni, Centrul European de Studii Covasna - Harghita si Despartamantul ASTRA Covasna - Harghita, tabara de vara de la Izvorul Muresului are drept auditoriu un grup de 50 de tineri, alcatuit cu preponderenta din romani veniti din afara hotarelor tarii (Moldova, Ucraina, Ungaria. Iugoslavia, Bulgaria, Albania, Macedonia, Canada). Este, intr-un fel, o incercare de a spune ca statul roman nu i-a uitat pe cei de un neam cu noi aflati mai aproape ori mai departe de fruntariile noastre si de a-i conecta cat de cat la problematica de interes public din tara-mama. La aceasta editie se va discuta despre: romanii de pretutindeni si tara; locul Ortodoxiei pe batranul continent; Europa natiunilor sau Europa regiunilor; majoritate si minoritate - experiente europene si particularitati ale zonei Covasna - Harghita; mass - media si promovarea valorilor nationale; identitatea nationala in perspectiva integrarii europene. Pe lista conferentiarilor figureaza multe nume sonore si e de sperat ca situatia de la Tusnad din aceasta vara, unde foarte multi dintre invitatii de marca au absentat, sa nu se repete si la Izvorul Muresului. Tabara de vara de aici fiinteaza in saptamana 14-20 august si cuprinde si oficierea Sfintei Liturghii Arhieresti din 15 august, prilejuita de hramul manastirii „Adormirea Maicii Domnului" din localitate, oficiata de P.S. Episcop Ioan al Covasnei si Harghitei. (**Silviu Achim**)

"ADEVARUL HARGHITEI"

"Romanii de pretutindeni si Tara"

Prima dezbatere propriu-zisa din programul celei de-a III a editii a Universitatii de vara Izvoru Muresului a avut ca tema “Romanii de pretutindeni si Tara”, cadru in care dl. secretar de stat Viorel Badea a prezentat cele zece programe ale Departamentului pe care il conduce plus realizarea cea mai recenta, infiintarea birourilor de sprijin in localitatile de granita.

De asemenea oaspetii de peste hotare (SUA, Germania, Italia, Ucraina, Moldova, Albania, Iugoslavia) au vorbit despre viata romanilor din comunitatile unde traiesc sau despre asociatiile romanilor, despre activitatea acestora si conditia romanilor din afara granitelor.

Doamna Marioara Cirlan din Italia, a povestit avatarurile cu o tiparitura publicata de un profesor universitar italian in care poporul roman era catalogat drept “mancator de romi”, si cum romi sunt doar o populatie pasnica plina de calitati. Nici un demers al doamnei Cirlan nu a clintit aceasta imagine de popor barbar, cu atat mai mult ca materialul incriminant a intrat in toate bibliotecile scolare din Italia.

“Mie mi-e mai usor sa vorbesc – a spus deputatul Iurie Rosca, din Chisinau – pentru ca eu nu reprezint romanii din diaspora, eu reprezint o parte a Romaniei temporar instrainata....La ultimul recensamant, in 1989, romanii din Republica Moldova reprezentau aproape 65%, dar la ora actuala proportional suntem mai multi, pentru ca rusii si ucrainienii se retrag in patriile lor istorice. Desi tendintele de transformare a Republicii Moldova intr-o camera de gazare a romanismului sunt destul de pronuntate, exista semne politice si mediatice care arata ca perspectivele pentru acea zona a Romaniei sunt incurajatoare....In Republica Moldova elementul romanesc este in apele lui, si chiar daca exista o oarecare apasare de sus, generatia tanara e eliberata de toate fricile, obsesiile, teroarea si lipsa de cunostinte pe care o aveau cei din generatiile mai vechi.”

Intrucat s-au creat unele confuzii privind tratamentul diferentiat al romanilor din Iugoslavia, dl. Viorel Badea , cunoscator in detaliu al problemei, a tinut sa precizeze ca recunoscuti ca atare sunt doar romanii din Voievodina, care se bucura de conditiile oferite minoritarilor atata vreme cat nu pomenesc nimic de romanii timoceni (fragmente din Chestiunea Timoceana) (328 de sate compacte si 20 de orase cu populatie mixta), care nu au nici macar o scoala primara in limba materna. Desi

foarte numerosi (mult peste un milion) romanii timoceni (numiti vlahi de statul iugoslav) au fost abandonati total si de statul roman, vorbitorul fiind primul oficial dupa 80 de ani care a facut o vizita in zona, iar sarbii au “tras un zid” intre romanii din Voievodina si cei din Timoc dintr-un motiv foarte simplu: daca ei ar forma o singura organizatie, sarbii ar trebui sa recunoasca minoritarii in Serbia. Ca atare, in lipsa scolilor in limba materna, timocenii prefera sa-si retraga copii de la scoli, pricina din care nivelul cultural al zonei a devenit foarte scazut, limba romana fiind vorbita curent doar de cei de generatia aIII-a.

Din discursul reprezentantului din Bucovina a reiesit ca statul ucrainean nu respecta nici pe departe tratatul semnat cu Romania si a dat exemplul ceremoniei, cu ocazia zilei aniversare a poetului national Mihai Eminescu, care s-a tinut in limba ucraineana desi toti participantii erau romani.

Dl. Eugen Popescu a adus in discutie si problema romanilor din Grecia, tara membra NATO, dar care nu-si recunoaste minoritatile conlocuitoare. In Muntii Pindului, unde sunt circa 1,2 milioane de locuitori, campaniile electorale se poarta in limba romana. De asemenea romanii de acolo nu pot beneficia de carti care ne rtrateaza corect istoria pentru ca nu mai vad niciodata lumina zilei.

Meditand asupra celor multe spuse de reprezentantii romanitatii, dl. gen. de brigada Paul Abraham a conchis: “Imi dau seama cat de slabi si lipsiti de coerenta suntem. Pozitia noastra e una inhibata si inhibanta, suntem in deriva. Ne lipseste mereu si de multa vreme pozitia ferma, desi avem argumente si suport istoric”.

Prof. ing. dr. Claudiu Matasa din SUA, moderatorul principal al acestei editii a incheiat spunand: “Ne-am trezit cu un Eminescu condamnat ca a fost roman, cu Mihai Viteazu tratat ca un oarecare. Eu cred ca pentru confirmarea calitatii oamenilor de stiinta ar trebui folosit modelul american de credite. Acolo daca nu ai platit un credit timp de 30 de ani esti discreditat, ti-ai mancat cinstea. Ce bine ar fi ca si pentru oamenii de stiinta sa functioneze acelasi sistem: ai afirmat ceva odata care nu era adevarat, nu te mai crede nimeni indiferent cat de bun esti ! Sunt pentru o tratare serioasa, stiintifica, critica a tuturor fenomenelor, dar prea s-a sarit peste cal ! Oare integrarea chiar impune detasarea de problemele nationale, de “mitul istoriei”, ori doar “integratorii” depun eforturi de a se face europeni si mai putin romani ?” (**Mihail Groza)**